

Nr 298.

Av herr **Fahlander m. fl.**, i anledning av *Kungl. Maj:ts proposition angående vissa avlönings- och pensionsförbättringar för präster m. m.*

I Kungl. Maj:ts proposition nr 156 angående vissa avlönings- och pensionsförbättringar för präster m. m., punkt 1, föreslås i enlighet med av 1946 års prästlönekommitté framlagt förslag bl. a., att provisoriskt lönetillägg ur kyrkofonden för tiden den 1 juli 1948—den 30 juni 1949 skall, vad beträffar ordinarie präster, utgå med avsevärt olika belopp för å ena sidan kyrkoherdar och å andra sidan komministrar. Någon som helst utredning angående en dylik förändring av det sedan 1910 gällande inbördes förhållandet mellan kyrkoherde- och komministertjänster eller någon motivering för ovannämnda kategoriklyvning har icke av 1946 års prästlönekommitté eller annorledes förebragts.

Den största bristen i det hittills gällande avlöningssystemet för prästerna — vilket grundar sig på 1910 års prästlöneroglering, lagen den 9 december 1910, nr 141 — är, bortsett från det påtagliga förhållandet att prästerna genom den efter 1910 tillerkända mer eller mindre provisoriska tilläggsförmåner icke beretts den löneförhöjning, som tillerkänts andra tjänstegrupper, utan tvekan den stora löneskillnaden för präster i olika befattningar, en löneskillnad, som med hänsyn till nuvarande demokratiska samhällssyn icke borde kunna upprätthållas och som ej heller kan rimligen motiveras, då det för samtliga prästerliga tjänster kräves samma utbildning och ämbetsansvaret såväl som arbetsuppgifterna för samtliga präster äro relativt likartade. Vad som därför under senare år har framstått som ett synnerligen angeläget önskemål är att, samtidigt som samtliga präster måtte beredas en av det ekonomiska nutidsläget betingad löneförhöjning, avståndet mellan lägsta och högsta prästlön avsevärt måtte minskas genom en proportionsvis större höjning av de lägre prästlönerna.

Det i ovannämnda proposition framlagda förslaget syftar emellertid åt rakt motsatt håll i vad gäller avvägningen av det provisoriska lönetillägget till kyrkoherde och komminister.

Tidigare, 1929 och 1946, hava kyrkoherdar och komministrar erhållit samma provisoriska avlöningsförbättring, 1929 kr. 2 100 och 1946 kr. 660. I 1946 års prästlönekommittés skrivelse till Konungen av den 7 mars 1947 angående provisoriskt lönetillägg åt präster för innevarande budgetår fram-

lades emellertid förslag om olika serier provisoriska lönetillägg för kyrkoherdar och komministrar, varigenom löneskillnaden dem emellan i ett stort antal fall föreslogs ytterligare ökad till komministrarnas nackdel och därtill — vilket torde sakna motstycke i svensk förvaltning — komministrar i stora och arbetstyngda församlingar, vilka alltsedan 1910 uppburit *samma grundlön* som vissa kyrkoherdar i mindre landsförsamlingar, plötsligt och utan motivering föreslogos skola erhålla provisoriskt lönetillägg med i somliga fall hälften, i andra fall mindre än hälften av det belopp, som föreslogs skola utgå till nyssnämnda kyrkoherdar med samma grundlön, trots att samtliga sistnämnda komministrar bo på högre dyrorter. Sedan detta förslag genom kung. kungörelsen den 10 juli 1947, nr 510, vunnit tillämpning för innevarande budgetår, har den uppenbara obilligheten i ifrågavarande anordning framstått i klar dager.

Ett exempel må anföras. Genom pastoratssammanslagning har under årens lopp ett stort antal kyrkoherdetjänster på landet förändrats till komministraturer. Av två enförsamlingspastorat med var sin kyrkoherde har bildats ett tvåförsamlingspastorat med en kyrkoherde och en komminister, vilka handhava församlingsvärderna och pastorsexpeditionen i var sin församling. Förändringen av den ena kyrkoherdetjänsten till komministratur är alltså mera en förändring av tjänstens benämning än av dess struktur. Därtill gives ett flertal exempel på att komministern i ifrågavarande fall har att svara för den såväl till ytvidd som folkmängd största av de båda församlingarna. Fram till år 1946 uppgingo hans löneförmåner emellertid blott till ca 70 % av den lön, som tillkom hans ämbetsbroder i den andra församlingen — av landets 874 komministrar ha för närvarande 406 en kontantlön, inräknat alla tillägg, av mellan 7 889 och 9 363 kr. per år. Då inga faktiska omständigheter betinga en så stor löneskillnad dem emellan, hade det varit rimligt, att denna löneskillnad i någon mån minskats genom relativt större provisoriskt lönetillägg till komministern. Ordningen för innevarande budgetår har i stället medfört, att komministern fått *mindre* lönetillägg än kyrkoherden, varigenom alltså löneskillnaden *ökats* i stället för minskats. Den grupp, som framför andra kunnat göra anspråk på löneförbättring, nämligen de lågt avlönade komministrarna, har sålunda satts i en förvånansvärd undantagsställning. Hela ifrågavarande kategoriklyvning måste bedömas vara stridande mot demokratiska principer och allmänna rättvisekrav. Inte minst står detta klart mot bakgrunden av det förhållandet, att en komministertjänst på grund av relationen mellan antalet kyrkoherdetjänster och övriga prästerliga tjänster samt på grund av det egenartade befordringssättet inom kyrkan för många präster är sluttjänst. För närvarande finnas i vårt land komministrar, som efter prästerlig tjänst i 45—50 år icke uppnått högre grundlön än 2 500 kronor per år.

I Kungl. Maj:ts proposition till 1947 års riksdag, nr 295, framhölls att beslutet om löneförbättring i enlighet med densamma icke skulle äga preju-

dicerande betydelse för framtiden. Det synes uppenbart, att på här påtalad punkt ändring omedelbart bör ske. Därigenom föregripes icke en definitiv lönereglering, då det icke torde vara tänkbart att numera i en dylik bestämma löneskillnaden mellan kyrkoherde och komminister i samma pastorat till så stort belopp, varmed redan komministerns grundlön och därpå beräknat dyrtidstillägg f. n. understiger kyrkoherdens. En jämförelse med övriga akademikergrupper med universitetstekniskt sett likvärdig utbildning ger även vid handen, att gott utrymme finnes för den föreslagna löneförbättringen utan att en tänkbar maximigräns för komministerlön ens tillnärmelsevis tangeras.

Provisorisk tilläggs-lön för tiden 1 juli 1948—30 juni 1949 bör alltså, vad beträffar ordinarie församlingspräst, utgå enligt en gemensam serie för kyrkoherdar och komministrar, varvid det föreslagna högsta beloppet, 1 860 kronor, bör utgå till samtliga ordinarie församlingspräster med grundlön understigande 3 900 kronor per år enligt följande förslag:

Innehavare av kyrkoherde- och komministertjänst.

Grundavlöning		Provisorisk tilläggs-lön
överstigande	ej överstigande	
Kronor	Kronor	Kronor
—	3 900	1 860
3 900	4 200	1 560
4 200	5 000	1 320
5 000	5 900	1 020
5 900	6 300	780
6 300	—	720

Med stöd av vad sålunda anförts hemställes,

att riksdagen ville besluta, att provisoriskt lönetillägg för tiden den 1 juli 1948—den 30 juni 1949, vad beträffar innehavare av kyrkoherde- och komministertjänst, måtte utgå enligt förestående förslag.

Stockholm den 31 mars 1948.

<i>Gustaf Fahlander.</i>	<i>Rob. Krügel.</i>	<i>John Gustavson.</i>
<i>Axel Mannerskantz.</i>	<i>Gunnar Lodenius</i>	<i>R. Lundqvist.</i>
<i>Hardy Göransson.</i>	<i>Olof Löthner.</i>	<i>Valter Åman.</i>
